

Програма „МЛАДИТЕ ДЕЙСТВАТ“

Съдържание

Защо създадохме този наръчник?	3
Образователни цели на програма „Младите (въз)действат“	4
Философия и принципи на методиката	5
Обучителни модули	7
1. Сплотяване на групата и идентифициране на общностни проблеми	7
2. Светът – платно за нашето въображение	11
3. Създай и изиграй: как стереотипите влияят на общността	15
4. Емоциите: пътят към себе си	19
5. Как се изразяваме и общуваме с помощта на изкуството	23
6. Моят еко свят	27
7. Доброволчеството – пътешествие в света на инициативността и солидарността	30
8. Социално предприемачество	35
9. Управление на проекти	37
10. Златният кръг на идеите	42
11. Създаване с цел и мобилна кинопродукция	45
12. Превенция и реакция при проблеми онлайн	49
Бонус тема: Форум театър	54

**ПРИЛОЖЕНИЯТА
КЪМ ВСЯКА ЕДНА ОТ
ТЕМИТЕ МОЖЕ ДА
ОТКРИЕТЕ НА САЙТА
НА ОП „МЛАДЕЖКИ
ЦЕНТЪР ПЛОВДИВ“:**

<http://youthcentre.plovdiv.bg/bg>

Защо създадохме този наръчник?

Казват, че бъдещето е в ръцете на младите. Истината обаче е, че това, което ЩЕ се случи, започва от ДНЕС – от всички нас. Нашето положително въздействие сега определя действието на младежите утре.

А какви послания отправя заобикалящата ги среда към тях? Каква всъщност е нашата роля и какво правим ние, за да ги подкрепим да се развият и да бъдат градивна част от обществото? Как да ги вдъхновим да се превърнат в двигател на младежката активност и носител на промяна?

Ролята на всеки младеж в епохата на новите технологии и информационното общество е решаващ фактор за развитието на човечеството. Когато в средата си той намира ясни послания, че е значим и можещ, способен да постига своите цели, добива увереност да изрази себе си. Младежката общност е онзи генератор на идеи и дейности, който стъпка по стъпка, с проба-грешка, постига все по-големи успехи, като твори и вдъхновява със своя ентузиазъм и нестихващ дух.

Благодарение на работата ни като младежки работници знаем колко важно е да бъде дадено пространство на младите хора за изява, творчество, споделеност. По този начин те имат възможността да се докоснат до магията на „действието“, влагайки свой собствен почерк и оставяйки трайна следа след себе си. Това е началният тласък, който е необходим на всеки от тях, за да започне изграждането си като личност, да осъзнае мястото и ролята си в заобикалящия го свят и да се превърне в активен гражданин. ДЕЙСТВИЕТО обаче прераства във ВЪЗДЕЙСТВИЕ - към средата, обществото, личността. Няма нищо по-зареждащо и обогатяващо от това да видиш как един млад човек започва да реализира своите идеи, да изразява свободно позицията си, да участва активно в училищния или студентския живот, да преобразява своето населено място. Това ни вдъхнови да изготвим образователни материали, с интерактивни дейности, с които да ги мотивираме да развият себе си и да променят своята среда към по-добро.

Първите стъпки към осъществяване на тази мисия са разработването на програмата „Младите (въз)действат“ и публикуването на този наръчник. Те са резултат от съвместната работа на Националната мрежа на младежките центрове в партньорство с Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ и норвежката организация „Норсенсус Медиафорум“.

Националната мрежа на младежките центрове (НММЦ) е създадена през 2016 г. До момента в нея участват Общинско предприятие „Младежки център Пловдив“, Международен младежки център Стара Загора, Младежки център-Добрич и Младежки център-Враца. Основната цел на неформалната организация е да работи за изграждането на единен стандарт за качество на младежката работа в България.

Екипите на младежките центрове ежегодно преминават специализирани обучения от експерти в областта на неформалното образование на национално и международно ниво. Своя опит прилагат в дейности, насочени към младите хора и конкретно – към развиване на ключови умения и компетентности. Една от основните цели на централните в НММЦ е разширяване обхвата на дейността към малките населени места в техните области и привличане на партньори и съмишленици.

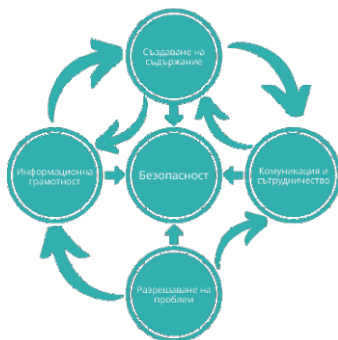
Образователни цели на програма „Младите (въз)действат“

Преминавайки през обучителните модули, участниците ще могат да:

- идентифицират и формулират реални общностни проблеми в населените си места, анализирайки и оценявайки техните причини и следствия;
- развият нагласа за търсене на решения и възможности, когато са изправени пред различни казуси с помощта на творческо и критично мислене;
- оценяват силните и слабите страни, възможностите и предизвикателствата на предложените решения;
- погледнат света около себе си през призмата на изкуството, емоциите, стереотипите и предразсъдъците в обществото, доброволчеството, екологията и предприемачеството;
- развият нагласа за екипност, търсене на съмишленици и решаване на конфликти;
- изградят визия и план за осъществяване на собствени идеи и инициативи, които да бъдат разписани като проектни предложения;
- разпознават актуални проблеми сред техните връстници в дигиталната среда и да използват ефективни методи, за да реагират и да ги предотвратяват;
- ангажират и въвличат общността в социалния проблем, като го представят чрез интерактивни методи: форум театър, мобилна кинопродукция и други.

Философия и принципи на методиката

Образователните цели на програма „Младите (въз)действат“ обхващат голям набор от знания, умения и нагласи. Често те биват обобщавани от международни институции в сферата на икономиката и образованието като „ключови компетентности за успех“, „компетентностите на XXI-ви век“, „компетентностите на живота“ и др. Поставените цели са зависещи една от друга, тъй като въпросните **ключови компетентности са взаимосвързани и взаимно надграждащи се**.

Фигура 1 представя обобщената рамка за дигитално-медийна грамотност на Националния център за безопасен интернет (НЦБИ) (под ръководството на Фондация „Приложни изследвания и комуникации“), която комбинира европейските рамки DigComp и EAVI (Приложение 1 съдържа по-детайлно описание). Според анализа на центъра, компетентностите се припокриват до голяма степен както помежду си, така и с основните житейски умения, определени като жизнено важни от Световната здравна организация. Те могат да бъдат обобщени като **творчество, критично мислене, работа в екип, решаване на проблеми и безопасност**.

Фигура 1 Рамка за дигитално-медийна грамотност на НЦБИ, базирана на европейските рамки DigComp и EAVI.

Ето няколко обучителни ситуации, които илюстрират някои от множеството възможни връзки между тях:

- екипно нахвърляне на идеи за достигане до решение на проблем;
- открита дискусия, в която се изслушват и оценяват критично аргументи;
- създаване на общ продукт (илюстрация, писмен доклад, уебсайт, видео);
- проявяване на емпатия при формулиране на стъпки за разрешаване на конфликт;
- разпределяне на роли при търсене на информация и подходящи модели в интернет;
- разпознаване на емоциите и мотивите на човек, който ни тормози в социалните мрежи...

Този списък може да се допълни с още много примери, които, от своя страна, също биха могли да се комбинират в дейности, насочени към едновременното постигане на повече от една образователна цел. Ето защо методиката на програма „Младите (въз)действат“ разглежда компетентностите за творчество, критично мислене, работа в екип, решаване на проблеми и безопасност като елементи от един цялостен образователен подход. Следните принципи демонстрират как той се осъществява на практика в обучителните модули на програмата.

Принцип на водещо младежко участие

Още от първия обучителен модул участниците в програмата работят по реални общностни проблеми от техните населени места, които сами идентифицират, анализират и търсят решение. От една страна, този подход разкрива на младежите, че именно *те* са главните герои в заобикалящата ги среда вместо пасивни наблюдатели и че техните идеи, ценности и мечти са основните фактори на промяната, която искат да видят в света. От друга страна, той има чисто практично измерение, тъй като позволява да бъдат създадени реалистични инструменти за разрешаване на общностни проблеми, които младите хора да изпробват веднага след завършване на обучението си.

Принцип на цялостност

Обучителните модули към програмата са последователни, надграждащи и целящи да оформят едно цялостно преживяване. Всяко следващо занятие представлява нова логична стъпка в този процес. Важно е продуктите, които участниците създават по време на дейностите, да се съхраняват, така че да могат да бъдат използвани по време на следващите срещи. Това дава възможност за различен поглед върху общностните проблеми, по които са избрали да работят.

Принцип на учене чрез преживяване

Програмата не се ограничава в рамките на теорията, а дава възможност на младежите да учат в реални условия чрез лично преживяване. Обучаващите се правят открития и прилагат собствените си знания в търсенето на нови идеи и решения в движение. Подходът, чрез който са разработени и разписани обучителните модули, демонстрира в детайли как това става на практика.

Полезно

- **Заедно с участниците създайте своята благоприятна среда:**
 - *уважавайте мненията и идеите им;*
 - *включете ги във формирането на правила на групата, подредбата на помещението и във вземането на решения за хода на програмата;*
 - *излагането на техните продукти в помещението също би помогнало;*
- **Обменяйте опит в групата** – *питайте ги за личен опит; дали темата им е позната; дали се сещат за примери и т.н. Това ще ги въвлече повече в процеса, ще „преведе“ теорията на техен език;*
- **Използвайте интерактивни методи** – *игрови подходи, дискусии, мозъчни атаки, групови задачи и др.;*
- **Провеждайте групови рефлексии** – *отделете време за обсъждане на преживяванията по време на занятията, за да дадете възможност на младежите да ги осмислят, да си извлекат поуки и да получават и дават обратна връзка.*

Обучителни модули

1. Сплотяване на групата и идентифициране на общностни проблеми

Общинско предприятие „Младежки център Пловдив“, Международен младежки център Стара Загора, Младежки център-Добрич и Младежки център-Враца, Фондация „Приложни изследвания и комуникации“

Продължителност: 140 мин.

Цел: Участниците се опознават, формулират реални общностни проблеми в населените си места, извличат причини за пораждането им и последствията от тях.

Компетентности: критично мислене (анализ на среда), решаване на проблеми (идентифициране), комуникация (представяне) и работа в екип.

Материали: флипчарт, 15 флипчарт листа, маркери, химикали, малки листчета, 3 цвята лепящи листчета

Предварителна подготовка: По едно копие на Приложение 2. *Въпросник на журналиста* за всяка група; Кратка история по Приложение 2, която да се разкаже като пример за Основна дейност 1

Въвеждаща дейност	
Водещи	Участници
Стартира игра за запознанство „Шифър“. Раздава на всеки участник по едно малко листче и химикал. Дава инструкции за дейността, като предлага и пример със себе си и колегите си.	Участниците трябва да опишат няколко неща за себе си, с които да се представят под формата на комбинация от букви, цифри и символи и се представят.
Въвежда участниците в програмата и обяснява, че в предстоящите занятия те ще развият знания и умения за това как	Пример: ТеодораПЗплд20 (Аз съм Теодора. Родена съм в Пазарджик, живея в Пловдив и съм на 20 години.)

да променят средата си към по-добро. Ще преминат през поредица от занятия, в които ще се научат как да идентифицират общностни проблеми в населените си места и как да ги разрешават, използвайки наличните възможности. За целта те ще развихрят въображението си, ще творят, ще създават общи продукти и, не на последно място, ще се забавляват. Обяснява, че присъствието е доброволно, но занятията са свързани и последователни и че участниците ще получат най-много от тях, ако идват редовно и са активни.

Стартира кратка дискусия за това какво е „общностен проблем“ и извлича общо определение от групата, както и примери.

За следващата дейност ще бъде необходим флипчарт.

Раздава по 3 листчета на всеки участник и дава инструкции за дейността.

Провежда кратка дискусия по съвпаденията между проблемите на флипчарта.

Продължителност 25 мин.

Участват в дискусията. Примерно определение: *„Това са проблеми, които засягат значителна част от хората в дадена общност (напр. училище, село, град, държава), съществуват от дълго време и нямат очевидно решение.*

Примери за общностни проблеми: *достъп до чиста вода, домашно насилие, наркотици, замърсяване на околната среда, междуетнически конфликти, епидемии (COVID-19), безработица, бедност, липса на транспорт.*

Всеки участник разполага с 3 листчета, на които трябва да запише с ключови думи 3 общностни проблема в населеното си място. Залепя листчето на флипчарт.

Участват в дискусията.

Основна дейност 1

Разделя участниците по групи (по 4-6 човека) според това по кой проблем от флипчарта биха искали да работят до

Разделят се на групи според интересите си.

края на програмата. Важно е да се спомене, че това ще са групите, в които ще се работи в предстоящите занятия.

Обяснява, че сега участниците ще играят ролевата игра „Граждани и журналисти“ в малките групи, в които са разделени. „Гражданите“ ще разказват истински истории от населените си места, които добре описват проблема, избран от групата, а „журналистите“ ще им задават въпроси. Раздава на всяка група разпечатаните копия на Приложение 2. *Въпросник на журналиста*, които съдържат въпросите за интервюто. Дава пример, разказвайки предварително подготвена кратка история от своето населено място.

Продължителност 50 мин.

Във всяка група участниците се разделят на 1-2 „граждани“, 1-3 „журналисти“ и 1 „водец на новините“. „Гражданите“ обмислят и разказват по една история, която описва общностния проблем, избран от групата. „Журналистите“ използват въпросника (Приложение 2. *Въпросник на журналиста*), за да зададат въпроси за уточняване. „Водещият на новините“ записва отговорите и после ги представя пред другите групи.

Основна дейност 2

Работата по групи продължава. Раздава по 1 флипчарт лист, 3 цвята лепящи листчета и маркери на всяка група. Дава инструкции.

Дава време на групите да огледат зелените листчета с решенията и да си изберат едно, което намират за най-добро, или пък да комбинират.

Разделят флипчарт лист на четири, като във всяка част записват съответно силните и слабите страни на решението на проблема, възможностите и предизвикателствата, които стоят пред изпълнението му. Дава възможност на

Рисуват дърво на флипчарта и в стъблото му изписват общностния проблем, който са идентифицирали. Записват причините за проблема на жълти листчета и ги лепят върху корените на дървото. Използват въпроси като „Защо?“, „Защо не?“, „Как?“ и др.

Записват последствията от проблема на розови листчета и ги лепят върху клоните на дървото. На база последиците записват възможни решения на зелени листчета на съответния проблем, които лепят в най-горната част на дървото.

Групите силните и слабите страни на решението на проблема, възможностите и предизвикателствата, които стоят пред изпълнението му.

<p>групите да презентират и да си дадат обратна връзка.</p> <p>Обяснява, че това е инструмент, който е често използван от фирми и други организации и се нарича SWOT анализ на английски (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats).</p> <p>Продължителност 60 мин.</p>	<p>Всяка група представя „дървото“ на избрания проблем, SWOT анализа и си дават обратна връзка.</p>
Заклучителна дейност	
<p>Обяснява, че продуктите, които са създали (въпросника, дървото и SWOT анализа), ще бъдат използвани в следващите занятия за по-детайлно формулиране на решения на общностните проблеми, идентифицирани от групите.</p> <p>Създава очакване за следващото занятие, в което участниците ще се научат как да се справят с пречките пред творческото мислене, което е необходимо както за решаване на проблемите, така и за личностно развитие.</p> <p>Провежда дейност за обратна връзка от участниците (Приложение 3: Дейности за обратна връзка от участниците).</p> <p>Продължителност: 5 мин.</p>	<p>Участниците дават обратна връзка на сесията.</p>

2. Светът – платно за нашето въображение

Общинско предприятие „Младежки център Пловдив“
Весела Стоянова – education@youthcentre.plovdiv.bg

Продължителност: 130 мин.

Цел: Участниците дефинират осемте пречки пред творческото мислене и ги използват, за да анализират общностните проблеми, които са дефинирали в първото занятие от програмата

Компетентности: творчество, работа в екип, решаване на проблеми

Материали: флипчарт/ бяла дъска, кибрити, маркери, 10-15 листа А4, 10-15 флипчарт листа

Предварителна подготовка: по 7-8 разпечатки на Приложение 4. *ТМ кръгове*

Въвеждаща дейност	
Водещи	Участници
<p>Тази дейност е първата от поредица дейности, които са част от дългосрочна работа в населени места в региона. Целта е младежите да преминат през обучения на различни тематика, които да им предадат нови знания и да спомогнат за развиването на техните компетентности и умения. След завършване на програмата участниците ще имат уменията и възможността да инициират действия, с които да спомогнат за подобряване на населеното място, в което живеят (напр.: кандидатстване за младежки инициативи, създаване на младежки организации и НПО, кандидатстване по проекти и други). Представя се и целта на конкретната тема.</p> <p>Провежда 2 кратки игри за въвеждане в темата и за насърчаване на творческото мислене:</p>	<p>Участниците се запознават с основната концепция на програмата и с целта на съответната дейност. Задават въпроси към обучителите, ако нещо не им е ясно.</p>

<p>1. Дава инструкции за първата игра и раздава кибритени клечки на групите.</p> <p>2. Дава инструкции за втората игра и раздава по една разпечатка на Приложение 4. <i>ТМ кръгове</i> на всяка група.</p> <p>След приключване на задачата обсъжда резултатите от игрите с участниците и води дискусия за трудностите и предизвикателствата, които са срещнали по време на изпълнението.</p> <p>Продължителност: 20 мин.</p>	<p>Участниците получават 6 клечки (кибритени или за зъби), от които трябва да направят 6 триъгълника.</p> <p>Всеки участник трябва да направи колкото може повече фигури/изображения на получения лист с 20 кръга. За тази задача разполагат с 3 минути.</p> <p>Представят резултатите си и участват в дискусията.</p>
---	--

Основна дейност 1

<p>Разделя участниците на групите от предишното занятие и дава инструкции за интерактивната игра „Хартиени самолети“. Задачата на участниците е да направят самолети от хартия. Раздава листа А4 на отборите.</p> <p>Извлича 8-те пречки пред творческото мислене, като ги обвързва с преживявания по време на играта. Примерни въпроси:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Успяхте ли да се справите със задачата навреме? Защо да/не? • Намерихте ли неочаквани за вас начини да реализирате 	<p>Участниците следват инструкциите:</p> <p>Всеки отбор има 3 минути, за да обсъди своята стратегия за направата на самолетите, преди да започнат, и 5 минути за създаването и прехвърлянето на самолетите от стартовата линия до финала.</p> <p>Печели този отбор, който е прехвърлил повече самолети зад финалната линия. За целта отборите получават по 1 лист хартия А4, от който трябва да изработят самолетите.</p> <p><i>Креативни идеи: може да се сложат на офис стол и да се прехвърлят едновременно всички; вместо да се правят самолети с крила и опашка, могат да ги смачкат на топка, да ги нахъсат на повече парчета и др.</i></p> <p>Участват в дискусията и достигат до 8-те пречки за креативно мислене на база на преживяванията си по време на играта:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Не вярваме, че сме креативни. • Правим прибързани предположения.
--	--

<p>ваши самолети? Какви бяха те?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Срещнахте ли трудности по време на играта? Какви? • Имаше ли моменти, в които сбъркахте? • Страхувахте ли се, че може да сгрешите? • А имаше ли моменти, в които си мислехте, че няма да се справите? • Забавлявахте ли се по време на играта? Това помогна ли ви за крайния резултат? • Бързо ли стигнахте до решение за изработката на самолетите? Защо? Какъв беше начинът, който избрахте (питаме и останалите групи)? Това какво означава? <p>Обучителят поставя задача на отборите да помислят и предложат начини как да бъдат по-творчески настроени като използват 8-те пречки. Предложенията се записват на флипчарт / бяла дъска.</p> <p>Продължителност: 40 мин.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Прекалено стриктно спазваме правилата. • Твърде сериозни сме. • Страхуваме се от грешки и поемане на риск. • Винаги следваме рутината. • Мислим, че има само едно решение. • Съдим прибързано. • Гледайки 8-те пречки да бъдат креативни, всеки отбор дава предложения за начините, по които могат да променят това. <p>Дават своите предложения.</p>
--	---

Основна дейност 2

<p>Раздава продуктите от предишната сесия (въпросника, дървото на идеите и SWOT анализа) на съответните групи и дава инструкции за следващата сесия. Стартира мозъчна атака.</p> <p>Наблюдава процеса, дава разяснения при необходимост, но без да се намесва в процеса.</p> <p>Дава инструкциите за създаване на мисловна карта. Води представянето на групите и насърчава дискусиата.</p>	<p>Прави се мозъчна атака върху следните въпроси по общностния проблем: „Какво мога да направя аз, за да се случи промяната?“, „Какви стъпки трябва да предприема?“, „Кой може да ми помогне?“, обяснявайки как биха избегнали 8-те пречки на творческо мислене. Записват ги на флипчарт лист.</p> <p>Създаване на мисловна карта, която да представи визуално техните резултати. Представяне на резултатите пред останалите. Другите отбори следят дали са избегнали 8-те пречки за</p>
---	--

<p>Продължителност: 60 мин.</p>	<p>творческо мислене - всички групово дават предложения как може да се случи това.</p>
<p>Заклучителна дейност</p>	
<p>Преговор на изминалата дейност: кои са 8-те пречки пред творческото мислене, как да ги избегнат. Пита участниците как могат да въздействат на заобикалящата ги среда, използвайки наученото по време на сесията. Създава очакване за следващото занятие, в което участниците ще анализират ролята на стереотипите в общностните проблеми.</p> <p>Провежда дейност за обратна връзка от участниците (Приложение 3).</p> <p>Продължителност: 10 мин.</p>	<p>Участниците си припомнят наученото и преживяното по време на дейността и споделят как биха могли да го използват.</p> <p>Участниците дават обратна връзка на сесията.</p>

3. Създай и изиграй: как стереотипите влияят на общността

Общинско предприятие „Младежки център Пловдив“
Весела Стоянова – education@youthcentre.plovdiv.bg

Продължителност: 120 мин.

Цел: Участниците анализират различни стереотипи и предразсъдъци и изследват връзката между тях и общностните проблеми, по които са избрали да работят.

Компетентности: критично мислене, емоционална компетентност, работа в екип

Материали: флипчарт, 15 флипчарт листа, маркери, 20-30 нарязани листчета – достатъчно, за да се напише по едно изречение

Предварителна подготовка: 7-8 разпечатки на Приложение 5. *Стереотипи и предразсъдъци*

Въвеждаща дейност	
Водещи	Участници
<p>Пита участниците какво са правили в предишното занятие и обвързва темата на текущото занятие с 8-те пречки пред творческото мислене.</p> <p>Провежда кратка игра за допълнително сплотяване на групата. Раздава нарязаните листчета и дава инструкции.</p> <p>Продължителност: 20 мин.</p>	<p>От миналата тема са разбрали, че да достигнем до възможни предложения за разрешаване на проблеми, е необходимо да притежаваме творческо мислене, което да изразим свободно.</p> <p>Всеки участник записва нещо характерно само за него/нещо уникално на листче.</p> <p>Когато са готови, листовете се сгъват и се поставят в купа.</p> <p>Един по един всеки участник си изтегля листче и трябва да познае за кого се отнася написаното на него. Ако не успее, тогава и останалите имат право да опитат. Така, докато се изтеглят всички.</p>

Основна дейност 1

Стъпка 1: Обучителят разпределя участниците в три отбора. Дава инструкции и следи процеса на работа в групите. Все още не споменава думите „стереотип“ и „предразсъдък“.
Насърчава ги да си представят конкретни образи. Например: служител на гарата, работник на строеж, модел в модна агенция и др.

Стъпка 2: Задава на отборите да предадат готовите скици с характеристиките на групата, намираща се от лявата им страна.
Дава инструкции за следващата им задача.

Стъпка 3: Задава инструкциите за следващата сесия.

Води представянето на групите и дискусиата. Примерни въпроси:

- Героите в разиграната сцена доближават ли се до първоначалната идея за тях от Стъпка 1? Ако не, къде се разминават и защо се е получило така?
- На какви конкретни образи са се спрели при първата част от упражнението?
- На какъв принцип са определили характерните черти на образите?
- Смятат ли, че в решенията им за характера на героите се крият наложени в обществото стереотипи? Ако да, какви са те?
- Има ли стереотипи, които са верни? Нека да посочат примери - кои и защо. Всъщност изследвания на социалната психология показват, че повечето стереотипи са доста

Всяка група има задача да създаде двама герои, като първо си ги визуализират и обсъдят образите им.
Когато са готови с обсъждането трябва да скицират своите герои и да запишат 5 отличителни характеристики за тях с по една дума.

Когато времето изтече, отборите предават скиците си на отбора от лявата им страна, като нямат право да коментират или обсъждат с тях нищо по скицата. След като всеки отбор разгледа новите скици, получава следващата задача – да обсъдят идеите си и да напишат диалог между героите. Готовият диалог се предава на отбора от ляво (без скиците). Тяхната задача е да изберат двама души от отбор, които да разиграят диалога. Имат 10 минути за подготовка, след което представят сценките и обсъждат въпросите, зададени от водещия.

<p>близки до реалността (освен абсурдните, разбира се, които по-скоро се използват на шега, като този за блондинките). Проблемът става, когато използваме стереотипи, за да етикетираме индивидуални личности, което пък почти винаги е грешка и води до негативни последици.</p>	
<p>Продължителност: 60 мин.</p>	
<p style="text-align: center;">Основна дейност 2</p>	
<p>Раздава разпечатки на Приложение 5. <i>Стереотипи и предрасъдъци</i> и моли трите групи да ги попълнят.</p> <p>Задава следващата задача, в която всеки отбор трябва да опише какво според тях представляват стереотипите и предрасъдъците. След изслушване на предложенията, дадени от групите, извежда на флипчарт групово определение на двете понятия. Води дискусия по темата какво представляват стереотипите и предрасъдъците и пита участниците дали се сещат за примери. Провежда нова дискусия за връзката между стереотипите и предрасъдъците и общностните проблеми, по които участниците са работили в предишните занятия:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Как стереотипите биха ви попречили да разрешите социалните проблеми, които определите по време на първото занятие? Кои стереотипи по-конкретно? 	<p>Всеки участник получава въпросник с личности, за които трябва да запише възприетите за тях стереотипи. Когато са готови, всяка точка се изчита и доброволци споделят, какво са написали. Пример: банкер, богат човек, таксиметров шофьор, пенсионер, умен човек, упорит човек, млада майка и др.). Отборите обсъждат, записват на флипчарт и представят своето определение за стереотип и предрасъдък.</p> <p>Пишат своите идеи и ги споделят. Очаквани резултати:</p> <p>Стереотипите са представи и мнения, които са широко споделяни от дадено население. Те се формират на базата на обобщение, често твърде опростено, на един или повече отличителни белези на дадена група. Те могат да бъдат както положителни и неутрални, така и негативни. Стереотипите нанасят вреда, когато се прилагат за отделни хора и са мотив и предпоставка за по-различно отношение и поведение към дадената личност.</p> <p>Примери за стереотипи: мъжете са по-силни от жените; блондинките са тъпи; всички богати са мафиоти. Предрасъдъците са стереотип, който</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Обществото ограничава ли ни в рамките на стереотипите и предразсъдъците? А ние самите поставяме ли се в такива рамки? • Сещате ли се за стереотипи към други групи/индивиди, които са важни за разрешаване на проблемите в общността, по които работихте в предишните занятия? • Сещате ли се за някои от 8-те пречки пред творческото мислене, които могат да се случат заради стереотип, или предразсъдък? Кои са те? <p>Продължителност: 30 мин.</p>	<p>съдържа оценка. За предразсъдъци: без образование животът няма смисъл; жените не са добри в компютърните игри и др.</p>
Заклучителна дейност	
<p>Записва на флипчарт три въпроса:</p> <ul style="list-style-type: none"> • По какъв начин днешното занятие ще ви помогне в разрешаването на проблемите, които се откриха по време на първата среща? • Стереотипите и предразсъдъците предпоставка ли са да се появят 8-те пречки за творческо мислене? • Според вас как бихте могли да ги избегнете? <p>Провежда дейност за обратна връзка от участниците (Приложение 3).</p> <p>Продължителност: 10 мин.</p>	<p>Групите обсъждат въпросите и после по един представител споделя обобщено мнение.</p> <p>Всеки участник споделя впечатленията си от днешния ден.</p> <p>Участниците дават обратна връзка на сесията.</p>

4. Емоциите: пътят към себе си

Общинско предприятие „Младежки център Пловдив“
Марияна Секулова – youthworkers@youthcentre.plovdiv.bg

Продължителност: 90 мин.

Цел: Участниците формулират и анализират своите емоции, търсят решение на емоционалните проблеми и влиянието им при общуването и вземането на решения в общността.

Компетентности: емоционална компетентност (идентифициране, анализ и изразяване),
разрешаване на проблеми (анализ на среда)

Материали: Флипчарт, химикали, маркери, 10-15 флипчарт листа.

Въвеждаща дейност	
Водещи	Участници
<p>Водещият припомня темата за стереотипите и предразсъдъците и я обвързва с темата на днешното занятие: емоциите.</p> <p>Пита участниците за разликата между емоциите и чувствата и се опитва да извлече определенията им:</p> <ol style="list-style-type: none">Емоциите са отговор на базово ниво, те са алогични и ирационални и предизвикват биохимична реакция в тялото, която влияе на физическото състояние. Емоциите могат да бъдат различни, като основните 6 от тях са страх, гняв, щастие, тъга, отвращение и възторг. Емоциите могат да бъдат измервани обективно чрез кръвно налягане, мозъчна активност, лицева експресия и позиция на тялото. Емоциите определят началното настроение, а отговорът към външния свят идва от чувствата.Чувствата, от друга страна, са продукт на нашето мислене. Чувствата са	<p>Участниците дискутират разликата между емоции и чувства. И правят изводи, какво са емоции, какво са чувства, как са свързани. Извеждат определения.</p>

<p>причинени не от ситуации и хора, а от това по какъв начин мислим за тях. Докато емоциите са инстинктивни и общовалидни за всички, значението им и чувствата, които произлизат от тях, са индивидуално обусловени от нашия темперамент и опит. Познаването на емоционалния свят и това да можем да сме емоционално интелигентни и осъзнати за нашата роля в заобикалящия ни свят ни помага:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да се опознаем, да сме полезни на себе си и на другите в общуването си, да сбъднем мечтите си, да творим и да бъдем социално успешни и да намираме решения на проблемите си. Тук може да се дадат примери и да се изискват такива от участниците. <p>Продължителност: 10 мин.</p>	
--	--

Основна дейност 1

<p><i>Следват две дейности, чрез които участниците се научават да разпознават емоциите си в напрегната социална ситуация. Това помага за по-добра комуникация, възможност да постигнат целите си, да имат по-пълноценни връзки с останалите хора. Да разберат, че не винаги агресивното поведение е насочено към тях, може да има и други причини за това.</i></p> <p>Водещият моли участниците да застанат в кръг. Избира двама доброволци, след което дава ясни инструкции на цялата група.</p> <p>Накрая водещият пита да споделят как са се чувствали участниците по време на упражнението и какви са техните наблюдения как хората реагират по време на обвинение.</p> <p>Водещият извежда важността на това да сме способни да различаваме своите емоции. Обясняват се основни умения, които ни правят емоционално интелигентни - емпатия, себепознание, отговорност, баланс, асертивност.</p>	<p>Участниците застават в кръг. Един от тях казва шумно и високо „Хей, ти“, а друг отговаря „Кой, аз?“. Тогава цялата група отговаря „Да ти“. Първият участник казва „Не съм аз“. Групата „Кой“. Първият участник посочва някой друг от кръга и казва отначало „Хей, ти“. Участниците споделят емоциите си по-време на упражнението и защо според тях са се почувствали така.</p>
--	---

<p>Разделя участниците по двойки, дава инструкции да познаят каква е емоцията. Целта е да разберем, че не винаги емоциите се разпознават и всеки има свой начин да ги изрази и не бива да се прибързва.</p> <p>Продължителност: 30 мин.</p>	<p>Участниците се разделят по двойки и всеки представя емоции с мимика и поза-скулптура. Разпознава се каква е емоцията. Дискутира се.</p>
<p>Основна дейност 2</p>	
<p>Водещият разделя участниците на групите от първите занятия според общностните проблеми, които са дефинирали, и им раздава продуктите, създадени досега (въпросник, дърво на идеи, SWOT анализ, флипчарт с решения на проблемите чрез преодоляване на 8-те пречки пред творческото мислене). Дава инструкции.</p> <p>(Тук може да се даде като пример техниката “5 защо”. Когато възникне някакъв проблем, трябва да стигнеш до основната причина, като пет пъти попиташ “Защо?”. Задава се първият въпрос “Защо?” Защо се случва този проблем? Каква е причината? Какви са фактите? Записват се отговорите. Всеки следващ въпрос трябва да изяснява във все по-голяма дълбочина ситуацията и истинските причини за обсъждания проблем и емоционалното състояние. Записват се отговорите под всяко следващо “Защо?” Не бързаш с изводите или с решенията, докато не придобиеш много добра представа за цялостната ситуация.)</p> <p>Продължителност: 40 мин.</p>	<p>Участниците се разделят на групите от първите занятия и следват инструкциите:</p> <p>Дискутират кои емоционални състояния биха повлияли при разрешаването на общностните им проблеми и кои качества биха подобрили комуникацията, работата в екип и мотивацията на общността. Възможно ли е от емоционалното състояние на един индивид да се повлияе цялата група? Какво може да се направи при конфликтни ситуации, агресия и несъгласие в общността? Извеждат решения на флипчарт и ги споделят.</p> <p>Примерни стъпки, които биха подпомогнали процеса на разрешаването на конфликт в общността:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Безпристрастен анализ на ситуацията • Стъпка към разговор • Аргументиране • Възможни последствия • Готовност за преговори
<p>Заключителна дейност</p>	
<p>Провежда дискусия: Какво от днес считате, че ще ви бъде полезно в живота? Как според вас емоционалното</p>	<p>Участват в дискусията</p>

<p>себепознание ще ви помогне да промените себе си и средата си? Доколко вие сте това, което чувствате и как емоциите рефлектират върху вас и заобикалящия ви свят? Кои са основните стъпки при разрешаването на конфликтни ситуации? Създава очакване за следващото занятие, в което участниците ще създават комикси, чрез които да обрисуват решенията на общностните проблеми, които са формулирали дотук.</p> <p>Провежда дейност за обратна връзка от участниците (Приложение 3).</p> <p>Продължителност: 10 мин.</p>	<p>Участниците дават обратна връзка на сесията.</p>
---	---

5. Как се изразяваме и общуваме с помощта на изкуството

Младежки център-Добрич
Кристина Койчева – info@ycd.bg

Продължителност: 90 мин.

Цел: Участниците изобразяват решенията на общностните проблеми, които са идентифицирали, чрез комикс.

Компетентности: творчество (създаване, нестандартно мислене), работа в екип, разрешаване на проблеми (анализ на решения).

Материали: флипчарт, 15 флипчарт листа, маркери, 3 цвята лепящи листчета, 20-30 листа А4

Предварителна подготовка: тайно от участниците се залепват номера под столовете за всяка група (напр. 1-5 в зависимост от това колко души има във всяка от групите, които са се формирали в първото занятие на програмата)

Въвеждаща дейност	
Водещи	Участници
<p>Припомня темата за емоциите и пита участниците как изразяват себе си, дали сред тях има хора, които се занимават с изкуство, какво е то и как то влияе на техните емоции и личностно развитие. Пита ги за други примери за изкуство и записва отговорите на флипчарт.</p> <p>Следват две игри за въвеждане в темата и насърчаване на креативното и системно мислене:</p> <p>1. Дава инструкции:</p> <ul style="list-style-type: none">Участниците да се качат върху столовете;Да се подредят по азбучен ред, като нямат право да говорят и да слизат от столовете; <p>След като участниците се подредят по азбучен ред, учителите правят</p>	<p>Участват в дискусиата и споделят личен опит и преживявания.</p> <p>Изпълняват инструкциите.</p> <p>Дават знак, че са готови. След това всеки подред казва името си на глас.</p>

<p>проверка, като ги инструктират да кажат имената си на глас.</p> <p>2. Раздава на всеки участник по 1 лист А4, подготвя 1 лист във формат А3 и дава инструкции:</p> <ul style="list-style-type: none"> • На листа А3 първият участник трябва да започне да рисува картина с първоначални детайли и предава листа на следващия участник за довършване на скицата. • На листа А4 хартия всеки участник записва с 1 дума преживяна емоция. <p>Възможно е участниците да имат нужда няколко пъти да преминат през листа, докато картината, според тях, придобие завършен вид.</p> <p>Продължителност: 20 мин.</p>	<p>Слизат от столовете и се настаняват удобно по местата си.</p> <p>Участниците получават материалите. Следват стриктно инструкциите:</p> <p>След като всички участници се изредят и завършат картината, споделят какво виждат.</p>
Основна дейност 1	
<p>Основен учител - дава инструкции за интерактивната игра „Комикс“ и след това разделя участниците по групите от предишните занятия според общностните проблеми, които са идентифицирали по-рано. Раздава им продуктите, които са създали досега (въпросник, дърво, SWOT анализ, флипчарт с решения на проблемите чрез преодоляване на 8-те пречки пред общностните проблеми, стъпки за разрешаване на конфликти) и по един флипчарт лист, като предварително е залепил номера от 1 до 5 под седалките на столовете*. Следи процеса на работа в групите.</p> <p>*Номерата под столовете служат за</p>	<p>Всяка група има задача да създаде комикс, чрез който да опише общностния проблем и решенията, които досега са измислили. Може да използват вече създадените си продукти за вдъхновение.</p> <p>Участниците, без да коментират или обсъждат помежду си идеите си, чрез рисунката им, разказват една обща история по темата. Следват стриктно инструкциите:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Всяка група получава 1 флипчарт лист, разграфен на брой участници. На листа е посочена темата на комикса. • Всеки участник рисува своята част от историята.

<p>определяне последователността на изображенията/сцените с комикса.</p> <p>Инструктира отборите да разкажат комикса според получената се последователност.</p> <p>Инструктира отборите да разменят местата си, като разгледат диалозите на друг комикс и да допълнят идеите на връстниците си в случай на необходимост.</p> <p>Продължителност: 40 мин.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • След това сядат обратно по местата си. • Всеки участник поглежда под стола си и спрямо откритото число, заедно с останалите от групата номерират изображенията и показват последователността в комикса. Така те завършват комикса. • Накрая разписват кратък диалог между героите, използвайки балончета. <p>Разказват или разиграват комиксите си.</p> <p>Отборите разменят местата си, разглеждат комиксите и диалозите на другия отбор и в случай, че имат какво да добавят – дописват, без да драскат по вече готовите диалози (вариант: на лепящи листчета).</p>
---	---

Основна дейност 2

<p>Провежда дискусия по преживяното и обвързва с предишните занятия. Примерни въпроси</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Успяхте ли да се справите с двете игри? 2. Намерихте ли неочаквани за вас начини за справяне по време на игрите? При коя от двете игри? Как се справихте? 3. Сблъскахте ли се с някоя от осемте пречки за творческо мислене? С кои? 4. Бяхте ли разсеяни по време на игрите? 5. Срещнахте ли трудности по време на играта? При коя игра? Какви? Защо? 6. Забавлявахте ли се? Това помогна ли ви за крайния резултат? 7. Бързо ли стигнахте до решение за довършване на картината? Защо? 8. Поглеждайки картината, какво настроение носи тя? Защо? 	<p>Участниците, отговаряйки на въпросите, осъзнават качествата, които изкуството развива у тях.</p>
---	---

<p>9. Бързо ли стигнахте до решение за рисунка за вашата част от комикса? Защо?</p> <p>10. Как се чувствате?</p> <p>11. А какво е чувството да създаваш нещо заедно с други хора?</p> <p>12. Успяхте ли чрез втората игра да намерите решение на дискутирания социален проблем?</p> <p>13. Бихте ли използвали изкуството като начин на изразяване отново?</p> <p>Продължителност: 15 мин.</p>	
Заключителна дейност	
<p>Преговор на занятието: Как младите хора могат да въздействат на заобикалящата ги среда, използвайки изкуството.</p> <p>Задава въпроси:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Успяхте ли да изразите себе си чрез изкуството по време на обучението днес и да намерите решение на важен социален проблем? 2. Беше ли полезна за вас тази дейност? 3. Бихте ли препоръчали това обучение на приятелите си? 4. Бихте ли участвали отново в това събитие при нас? <p>Създава очакване за следващото занятие, <i>Екология</i>, и пита участниците дали мислят, че изразявайки се чрез изкуството, човек би могъл да разгледа и разреши проблем свързан с екологията – напр. Рециклиране? Как?</p> <p>Провежда дейност за обратна връзка от участниците (Приложение 3).</p> <p>Продължителност: 10 мин.</p>	<p>Споделят мнения и впечатления.</p> <p>Участниците дават обратна връзка на сесията.</p>

6. Моят еко свят

Общинско предприятие „Младежки център Пловдив“
Калина Дамянова – youthworkers@youthcentre.plovdiv.bg

Продължителност: 90 мин.

Цел: Участниците идентифицират и анализират последствията от разнообразни екологични проблеми и оценяват потенциални решения.

Компетентности: разрешаване на проблеми (идентифициране и анализ на проблеми и оценка на решения), работа в екип, безопасност (еко).

Материали: флипчарт, мултимедия, лаптоп, листове, химикали

Предварителна подготовка: по 7-8 разпечатки на Приложение 5. *Екологичен отпечатък: Въпросник* и Приложение 6. *Екологичен отпечатък: Бланка за отговори*, Приложение 7. *Стикери с елементи*; разписани на флипчарт 15-те еко проблема от Приложение 8.

Въвеждаща дейност	
Водещи	Участници
<p>В предишното занятие бяха разгледани няколко начина за общуване с помощта на изкуството. Разбрахме, че то ни дава различни възможности да се изразяваме и да изследваме света около нас. За да съществува още дълго той обаче трябва да разберем как да го опазим - понякога и от грешките на самото човечество. Екологията е огромен проблем през последните години и всеки от нас - независимо дали го осъзнава, или не - е част от него. Затова днес ще разгледаме своята роля в причините за някои екологични проблеми, но и в тяхното разрешаване. Ще използваме и някои техники на изкуството.</p> <p>Провежда дискусия на тема „Знаете ли какво е екологичен отпечатък?“ и извлича определение от групата.</p> <p>Раздава няколко разпечатани копия на приложение 5. <i>Екологичен отпечатък:</i></p>	<p>Дават своите идеи и предложения.</p> <p>Слушат въпросите, които четат водещият) и нанасят своите отговори в бланка за попълване. След това на</p>

<p>Въпросник и дава на всеки участник разпечатано копие от Приложение 6. <i>Екологичен отпечатък: Бланка за отговори.</i> Може и учителят да чете въпросите(по-еко е ;)</p> <p>Продължителност: 15 мин.</p>	<p>база получените точки пресмятат своя екологичен отпечатък.</p> <p>Обсъждат резултатите.</p>
Основна дейност 1	
<p>Разделя участниците на 6 отбора с имена на 6 елемента: „Земя“, „Въздух“, „Вода“, „Флора“, „Фауна“ и „Човек“. На всеки отбор раздава по 15 стикера с картинка, изобразяваща елемента на съответния отбор (Приложение 7).</p> <p>На флипчарт са изписани 15 еко проблема. Ако в изведените от групата общностни проблеми има и такива, които засягат околната среда, нека и те бъдат добавени в този списък. (Приложение 8).</p> <p>Обучителят дава инструкции за задачата: Всеки отбор трябва да реши кои от еко проблемите на флипчарта вредят на елемента на техния отбор. След това трябва да отбележат това със стикер върху флипчарта.</p> <p>Заклучение с кратка дискусия за взетите решения.</p> <p>Продължителност: 30 мин.</p>	<p>Членовете на всеки отбор дискутират помежду си кои от еко проблемите на флипчарта вредят на елемента на техния отбор. Избират представител на отбора. Той трябва да залепи стикери върху флипчарта до всеки от избраните от отбора еко проблеми.</p> <p>Пример: Петролни разливи в моретата и океаните. Стикер тук слагат и отборът на флората, и този на фауната.</p>
Основна дейност 2	
<p>Изважда на маса/чин:</p> <ul style="list-style-type: none"> - снимки/карти – с изображения на устройства, сгради и др., които представляват решения на екологични проблеми; - листове в различни формати; - лепило и други необходими материали. <p>Обучителят разделя отново участниците в 6-те отбора и дава инструкции за задачата: трябва да бъдат съставени 6 статии(по една от отбор), които да</p>	<p>Участниците участват в дискусията, като назовават екологични проблеми в техния регион и причините, поради които са възникнали.</p> <p>Съчиняват история, за която да напишат статия, представляваща част от уебсайт, вестник, блог или пост в социалните мрежи (всеки отбор</p>

<p>представяват част от уебсайт, вестник, блог или пост в социалните мрежи (всеки отбор избира формата за своята публикация). Целта на статията е да информира за наскоро решен екологичен проблем в населеното място или за положен старт в положителна насока по темата. Не е задължително решението да бъде на 100% реализируемо в момента. Ако няма снимка, която да отговаря на решението на отбора, могат сами да направят изображението към статията си. Обучителят представя примерни такива статии в различни формати.</p> <p>Дискутират се готовите статии.</p> <p>Продължителност: 40 минути</p>	<p>избира формата за своята публикация). Избират снимка/и от подредените на масата изображения, а ако не намират подходяща/и, сами рисуват такива. Графично оформят статията.</p> <p>Накрая я представят пред останалите отбори и обучителите.</p>
Заклучителна дейност	
<p>Моли групата да обобщи значението на „Екологичен отпечатък“ и различните елементи, на които вредят екологичните проблеми. Създава очакване за следващото занятие, в което участниците ще се запознаят с невероятната сила на доброволчеството.</p> <p>Провежда дейност за обратна връзка от участниците (Приложение 3).</p> <p>Продължителност: 5 мин.</p>	<p>Участниците дават обратна връзка на сесията.</p>

7. Доброволството – пътешествие в света на инициативността и солидарността

Общинско предприятие „Младежки център Пловдив“
Калина Дамянова – youthworkers@youthcentre.plovdiv.bg

Продължителност: 90 мин.

Цел: Определят значението и принципите на доброволството, както и характеристиките на доброволеца, и планират доброволчески дейности за разрешаване на реални общностни проблеми в населените си места.

Компетентности: разрешаване на проблеми (формулиране и оценка на решения), работа в екип, творчество.

Материали: флипчарт, маркери, химикалки

Предварителна подготовка: по една разпечатка на Приложение 6. *Бинго доброволец* за всеки участник

Въвеждаща дейност	
Водещи	Участници
<p>Дискусия за въвеждане в темата: В предишните занятия идентифицирахме различни общностни проблеми и обсъждахме евентуални решения. В следващите занятия ще преминем към многото съществуващи начини тези решения да се осъществят на практика в България. Първият е <i>Доброволството</i>. Ще си говорим за неговите основни характеристики и за това какво представлява, кой участва, какви проблеми биват решавани, как, защо? Решаването на казуси и вземането на решения са основни умения, необходими в 21 век, а доброволството е от ключово значение за развиването им.</p> <p>Провежда кратка дискусия с цел да извлече от групата определение и</p>	<p>Определение: Доброволството представлява</p>

основни принципи на доброволството.
Примерни въпроси:

- Какво е доброволчество?
- Някой заплаща ли за дейността?
- Кой преценява колко труд влагат доброволците?
- Какво получават доброволците в замяна на труда и идеите си?

Записва определението и принципите на флипчарт / бяла дъска.

Разказва своя опит, ако има такъв. Ако няма опит, може да сподели интересна история, която е подготвил. Пита дали някой от участниците иска да разкаже за своя опит и преживявания, ако е бил доброволец. На тези, които разказват, задава важният въпрос „Защо сте били доброволци?“ Важно тук е да се наблегне на темата - да даваме, без да очакваме нищо в замяна.

На база на опита си и на този на участниците извлича от групата отговори на следните въпроси:

- Къде се среща доброволството?
- Кой може да бъде доброволец? Има ли възрастови или други ограничения?

Накрая се дискутират примери за доброволчество в различни сфери:

- Участвай в онлайн срещи с група младежи с ментални затруднения;
- Стани пазител на прилепна колония;

неплатена дейност на солидарност.

Човекът, който я изпълнява, се нарича доброволец и участва в събития и акции, в които сам преценява, че може да вложи своите труд, идеи и подкрепа.

Доброволството е и своеобразен начин на неформално обучение с оглед на това, че участниците придобиват качества и умения, свързани не само пряко с дейността, която извършват, а и със сферата, към която е ориентирана тя.

Според Закон за доброволството: Доброволческата дейност се извършва въз основа на следните Принципи: 1. законност; 2. свободен избор; 3. равнопоставеност; 4. лична отговорност; 5. безвъзмездност.

Участниците разказват за своя опит и преживявания, ако някои от тях са били доброволци. Подкрепят разказа си с отговор на въпроса „Защо са били доброволци?“

Участват в дискусиата и дават идеи на база на личния си опит. Очаквани резултати:

- Доброволчество може да се осъществява в широк кръг от области като Социално подпомагане, Организиране на събития, Опазване на околната среда, Туризъм и др. Във всяка от тях се срещат редица казуси и проблеми.

- Разходи кучетата от новия приют;
- Направи мартенички;
- Включи се в транспорта и раздаването на храна за хора в неравностойно положение;
- Стани доброволец в болницата;
- Участвай в спасителни акции при бедствия, катастрофи и кризисни ситуации;
- Помагай зад кулисите на театрална формация;
- Бъди градски градинар в подкрепа на детската кухня;
- Тествай мобилно приложение в помощ на животни в беда;
- Бъди доброволец на фестивала за съвременен цирк.

- Според Закона за доброволството: Доброволец може да бъде всяко лице, което извършва доброволческа дейност. (2) Непълнолетно лице може да извършва доброволческа дейност само с писмено информирано съгласие на негов законен представител. Непълнолетно лице – доброволец, извършва доброволческите дейности само под ръководството на квалифициран пълнолетен ръководител. (3) Всяко лице може да придобие качеството доброволец независимо от трудовото и служебното му правоотношение.

Продължителност: 25 мин.

Основна дейност 1

Обучителят дава инструкции за следващата задача: всички заедно чрез дискусия трябва да изведат и напишат на флипчарт общо 10 характеризиращи качества, които трябва да притежава един доброволец. Условието е във всяка дума да има по една от буквите от думата „доброволец“ и за всяка буква от думата „доброволец“ да има по една дума. Всяка дума трябва да бъде изписана хоризонтално (за да стане като кръстословица“.

Записва на флипчарт буква по буква вертикално думата „доброволец“.

* Припомнете на участниците за принципите на доброволството. Това ще им подскаже за извеждането на качества на доброволеца.

Чрез дискусия участниците извеждат общо 10 характеризиращи качества, които трябва да притежава един доброволец, като във всяка една от тях трябва да се съдържа поне по един път буква от думата „доброволец“. Един доброволец от групата ги записва на флипчарт – хоризонтално, към всяка буква от думата „доброволец“. Трябва да се получи кръстословица.

Пример:

- отДаденост
- Отговорност
- добронамереност
- тРудолюбивост
- изОбретателност
- Воля
- упОритост
- Любвеобилност

Обучителят раздава Приложение 6. *Бинго доброволец*) и дава инструкции.

Пример:

_____ има шофьорска книжка	_____ рисува много добре
_____ е компютърен гений	_____ спортува активно

Продължителност: 20 мин.

- Емпатия
- Целеустременост

Всеки участник получава листче с таблица под формата на играта „Бинго“ (Приложение 6), като във всяко квадратче на случаен принцип е написана характеристика, качество на човек.

Участникът трябва да намери по един представител от групата, който притежава това качество или характеристика. Има право да разговаря с всеки един от останалите участници. Когато открие такъв човек, той записва името му на празно поле в квадратчето на характеристиката на листчето. Трябва да бъдат запълнени възможно най-много квадратчета за 5 мин.

Основна дейност 2

Разделя участниците на групите според общностните проблеми, по които са работили в предишните занятия и им раздава продуктите, които са създали досега (въпросник, дърво на идеи, SWOT анализ, флипчарт с решения на проблемите чрез преодоляване на 8-те пречки пред общностните проблеми, стъпки за разрешаване на конфликти, комикси с диалози). Дава инструкции за следващата задача.

Пример: доброволческа инициатива: Да разходим кучетата от новия приют; – име: Николай – характеристика: има куче.

Провежда се дискусия за взетите решения.

Групите използват досегашните си продукти, за да достигнат до предложения за доброволчески акции или събития, които биха били подходящи за разрешаване на общностните им проблеми и могат да се осъществят на територията на населеното им място в рамките на 10 мин. След това, по един представител от всяка група записва предложенията на флипчарт, като се съставя списък от всички дейности и акции. След това един по един всеки от участниците отива до флипчарта и отбелязва със знак +(плюс) 3 от доброволческите дейности и акции, в които той би се включил.

След това на гърба зад всяко име на листчето за „Бинго на доброволеца“ от предишната дейност всеки участник трябва да запише по едно от избраните предложения от списъка, в което съответният човек на листчето ще бъде полезен (като преценката за това трябва да е на база на характеристиката, която е записана

Продължителност: 35 мин.	към името).
Заклучителна дейност	
<p>Припомня на участниците, че всеки доброволец е пътешественик в света на инициативността и солидарността. И за своите приключения ще трябва да пътува много в този свят. Затова му трябва и торбичка, в която да носи всичко свое.</p> <p>„Какво според вас носи и събира доброволецът по време на своето пътешествие? Какво искате вие да носите в своята торбичка?“</p> <p>Дава инструкции - индивидуално участниците трябва да отговорят на въпросите.</p> <p>Рисува на флипчарт „Торбичката на доброволеца“ и записва отговорите на участниците. Целта тук е обобщение и влизане на участниците в ролята на доброволеца, за да помислят дали в торбичката той носи материални или не неща, дали след всяка нова дейност, в която участва, той взима за себе си нови ценности, дали оставя част от себе си там. Трябва да бъде споменато и придобиването и използването на умения.</p> <p>Създава очакване за следващото занятие, в което участниците ще научат втория начин за осъществяване на идеите им за разрешаване на общностни проблеми: <i>Социално предприемачество.</i></p> <p>Провежда дейност за обратна връзка от участниците (Приложение 3).</p> <p>Продължителност: 10 мин.</p>	<p>Отговарят на въпросите.</p> <p>Участниците дават обратна връзка на сесията.</p>

8. Социално предприемачество

Младежки център-Враца
Тихомир Машов – youthcenter_vr@abv.bg

Продължителност: 110 мин.

Цел: Участниците създават визия, стратегия и план за разрешаване на конкретен общностен проблем в населеното си място.

Компетентности: разрешаване на проблеми (формулиране и оценка на решения), работа в екип, творчество, критично мислене

Материали: Карти с цветове; химикалки; маркери; флумастери; лепящи листчета

Предварителна подготовка: написва названията на различни животни на толкова лепящи листчета, колкото са участниците, разпечатва по 7-8 копия на Приложение 9. Пример за социално предприемачество и Приложение 10. Предприемачески план

Въвеждаща дейност	
Обучители	Участници
<p>Раздава цветни листчета хартия с предварително написани няколко вида животни и дава инструкции.</p> <p>Накрая водещият пита участниците как са се чувствали и дали е приятно някой да е сам и изолиран.</p> <p>Припомня темата за доброволчеството и казва, че сега ще се занимават с още един подход за реализиране на идеите на участниците за разрешаване на общностните проблеми, които са идентифицирали.</p> <p>Разделя флипчарт на две половини, съответно озаглавени „социален предприемач“ и „обикновен предприемач“ и провежда дискусия за извеждане на прилики и разлики, записвайки резултатите в съответните колони.</p> <p>Продължителност: 15 мин.</p>	<p>Участниците получават указания и цветни листчета, на които е записан определен вид животно. Всеки един от тях си залепя листчето с написаното животно на челото, като никой няма право с думи да казва кой вид животно е. Чрез звуците, които издават дадените животни, участниците трябва да се намерят и организират в групи.</p> <p>Участниците споделят коментари как са се чувствали по време на играта и какви изводи са си извели.</p> <p>Дават своите предложения с цел да се изведат основните общи неща (собствен бизнес, иновация, самоинициатива и т.н.) и разлики (фокус върху социална кауза при социален предприемач).</p>

Основна дейност 1	
<p>Разделя участниците на групите според общностните проблеми, по които са работили в предишните занятия и им раздава продуктите, които са създали досега (въпросник, дърво на идеи, SWOT анализ, флипчарт с решения на проблемите чрез преодоляване на 8-те пречки пред общностните проблеми, стъпки за разрешаване на конфликти, комикси с диалози, флипчарт с доброволчески дейности).</p> <p>Раздава Приложение 9. <i>Пример за социален предприемач</i> и разказва примера, акцентирайки върху визията, стратегията и плана на конкретен български социален предприемач.</p> <p>Раздава Приложение 10. <i>Предприемачески план</i> и дава инструкции.</p> <p>Продължителност: 75 мин.</p>	<p>Участниците попълват Приложение 10, създавайки собствена визия, стратегия и план за разрешаване на общностния проблем, който са идентифицирали. Могат да използват продуктите, които са създали досега в детайли. Накрая групите представят предприемаческите си планове и си дават обратна връзка</p>
Основна дейност 2	
<p>Раздава цветни карти на участниците и дава инструкции.</p> <p>Пита защо асоциират дадения цвят с тази емоция.</p> <p>Подканва участниците да помислят над това, как се чувстват в момента, след като станат готови и ако желаят да споделят с групата.</p> <p>Продължителност: 10 мин.</p>	<p>Участниците трябва да асоциират конкретна емоция с даден цвят. Дискутират и достигат до извода, че цветовете могат да имат различни проявления.</p> <p>Всеки участник записва на лист текущото си емоционално състояние и след това (по желание) споделя с групата.</p>
Заклучителна дейност	
<p>Напомня характеристиките на социалния предприемач и пита групата как смятат, че наученото днес би им помогнало да разрешат общностните проблеми, които са идентифицирали. Създава очакване за следващото занятие, в което групите ще се научат как да използват проекти и програми за постигане на целите си.</p> <p>Провежда дейност за обратна връзка от участниците (Приложение 3)</p> <p>Продължителност: 10 мин.</p>	<p>Участват в дискусиата и споделят своите идеи.</p> <p>Участниците дават обратна връзка на сесията.</p>

9. Управление на проекти

Международен младежки център Стара Загора
Моника Тодорова – mmcrdmr@abv.bg

Продължителност: 130 мин.

Цел: Участниците разработват проектно предложение за разрешаване на общностни проблеми в населеното си място, съдържащо описание на избран проблем и план за изпълнение на решението

Компетентности: разрешаване на проблеми (формулиране и оценка на решения), работа в екип, творчество, критично мислене.

Материали: мултимедия, лаптоп, достъп до интернет флипчарт, маркери, лепящи листчета

Предварителна подготовка: по 7-8 разпечатки на Приложение 11. *Бланка за проектно кандидатстване* и гледа видеото на Неформална група „Изключителните“ (<https://youtu.be/gzavin7oeKQ>)

Въвеждаща дейност	
Водещи	Участници
<p>Дава инструкции за играта – „Възли“</p> <p>Припомня темите за доброволството и социалното предприемачество и обяснява, че следва третият метод за осъществяване на идеите на участниците разрешаване на общностни проблеми в населените им места: Участие в проекти.</p> <p>Пита участниците дали са чували за този метод и извлича основните му проявления.</p> <p>Обяснява идеята на кратката мозъчна атака и задава няколко въпроса: Какво мислите, че е важно да научите днес за</p>	<p>Участниците се подреждат в кръг. Кръстосват ръце. Хващат ръката на случаен човек от групата. Целта на групата е да разплете получената се плетеница, без да си пускат ръцете. <i>Забележка!</i> За да се получи занятието, е необходимо условие всеки участник да не хваща ръката на съседа до него.</p> <p>Участват в дискусиата и споделят. Очаквани резултати: кандидатстване за младежки инициативи, създаване на младежки организации и НПО, кандидатстване по проекти. Участниците описват очакванията си на малки, лепящи листчета. Стават и</p>

<p>управлението на проекти? Имате ли опасения, които са свързани с темата на днешното занятие?</p> <p>Продължителност: 10 мин.</p>	<p>ги залепят на флипчарт.</p>
<p>Основна дейност 1</p>	
<p>Разделя участниците на групи според общностните проблеми, по които са работили в предишните занятия и им дава за задача да намерят в интернет определението на „Проект“, след което извлича общо определение от групата и го записва на флипчарт / дъска.</p> <p>Обяснява, че сега ще покаже нагледен пример на български проект и пуска видеото на Неформална група „Изключителните“ (https://youtu.be/gzayin7oeK0)</p> <p>Провежда кратка дискусия, чрез която цели да извлече основните въпроси, на които трябва да отговори едно проектно предложение. Примерни въпроси на дискусията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Какво ви хареса? Какво ви впечатли? Какво ви изненада? • Какъв е проблемът, който разрешава Неформална група „Изключителните“? • Какво е решението, което предлага проектът? • Как по-точно го разрешава? В какъв/ви формат/и? Какви дейности? С какъв времеви диапазон? Колко често се повтарят дейностите? • Как се разбира, че проектът е успешен? Какъв ангажимент поема Неформалната група? 	<p>Търсят в интернет и споделят намереното. Изграждат общо определение: <i>проектът е съвкупност от взаимосвързани и допълващи се дейности с предварително определена цел/-и, необходими ресурси и времева рамка за изпълнение, водещи до постигането на измерими резултати.</i></p> <p>Участват в дискусията и споделят идеите си за основните въпроси, на които трябва да отговаря едно проектно предложение, използвайки примери от видеото.</p> <p>Основни въпроси:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Описва избрания проблем - социална изолация на три групи млади хора: младежи от малцинствени групи; чужденци, които живеят и учат в Стара Загора; младежи с увреждания. 2. Описва възможно решение на проблема – използва културата и изкуството като средство за приобщаване в обществения живот на града. 3. Представя план за действие – дейности, чрез които ще постигне решаване на проблема с посочените средства, в какъв срок от време ще се извършат, с каква повтораемост:

- Езикови кафенета - формат, който засяга проблеми на посочените целеви групи в неформална обстановка.
- Готварски работилници – представяне на култури и характерни за тях ястия.
- Театрално представление „Етикети“, засягащо стереотипните представи за хора от различни групи.
- Бал под наслов „Без етикети“, на който млади хора от града и посочените три групи се забавляват заедно.
- Празник на културите „Cool-турна вечер“ – представяне на различни култури по интерактивен начин чрез изкуство и храна.

4. Представява обещание и ангажимент:

- Проведен брой кафенета – 3 в рамките на проекта.
- Проведен брой готварски лаборатории – 3 в рамките на проекта.
- Брой театрални представления в рамките на проекта – 3.
- Бал „Без етикети“ – 1 в рамките на проекта .
- Празник на културите „Cool-турна вечер“ – 1 в рамките на проекта.
- Нарастване на НФГ „Изключителните“ от 7 души на 10 души .

<p>Продължителност: 30 мин.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Въвличане на доброволци за осъществяване на проекта – 15 души.
--	--

Основна дейност 2

<p>Обяснява на групите, че сега ще създадат собствено проектно предложение за разрешаване на общностните проблеми, които са идентифицирали, и им раздава продуктите, които са създали досега (въпросник, дърво на идеи, SWOT анализ, флипчарт с решения на проблемите чрез преодоляване на 8-те пречки пред общностните проблеми, стъпки за разрешаване на конфликти, комикси с диалози, флипчарт с доброволчески дейности, предприемачески план).</p> <p>Раздава на групите разпечатки на Приложение 11. <i>Бланка за проектно кандидатстване</i> и дава инструкции.</p> <p>Продължителност: 60 мин.</p>	<p>Използват продуктите, които са създали по време на програмата, за да попълнят Приложение 11. След като са готови, групите представят проектните си предложения и си дават обратна връзка.</p>
--	--

Основна дейност 3

<p>Обяснява основните канали за набиране на финансови средства за проектни предложения и изброява източници на местно (ако има такива), национално и международно ниво.</p> <p>Водещият записва на дъска / флипчарт ключови думи и дава на участниците задача да ги намерят из менютата на:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Европейски корпус за солидарност: https://europeansolidaritycorps.bg/ • Информационния портал за НПО https://www.ngobg.info/ <p>..и представя някои от възможностите за финансиране според интересите и нуждите на участниците в обучението. Отговаря на въпроси и помага при затруднения.</p>	<p>Участниците получават задача търсят следните подменюта на:</p> <ul style="list-style-type: none"> • програма Европейски корпус за солидарност и информационния портал за НПО. https://europeansolidaritycorps.bg/ с ключови думи: <i>първи стъпки за младежи, първи стъпки за организации, доброволчески проекти, доброволчески партньорства, стажове, работни места, проекти</i>
---	---

<p>Продължителност: 30 мин.</p>	<p><i>за солидарност, знак за качество</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Информационния портал за НПО https://www.ngobg.info/ с ключови думи: <i>работа и доброволчество; финансиране; кампании; дарители; законодателство.</i>
Заклучителна дейност	
<p>Задава следните въпроси за преговор: Кои са основните въпроси, на които трябва да отговаря едно проектно предложение? Как могат да въздействат на заобикалящата ги среда, използвайки наученото по време на сесията?</p> <p>Създава очакване за следващите две занятия, в които участниците ще се научат как да използват професионални принципи и методи на мобилната кинопродукция, за да създават медийни продукти, чрез които да представят идеите си атрактивно.</p> <p>Провежда дейност за обратна връзка от участниците (Приложение 3)</p> <p>Продължителност: 10 мин.</p>	<p>Отговарят и споделят как биха използвали наученото за разрешаване на общностните проблеми, по които са работили досега.</p> <p>Участниците дават обратна връзка на сесията.</p>

10. Златният кръг на идеите

NorSensus MEDIAFORUM
vedats@norsensus.no

Продължителност: 110 мин.

Цел: Участниците използват „Златния кръг“ на Саймън Синеке (техника за привличане на хора, базирана на 3 въпроса: защо, как и какво), за да представят идея за решаване на общностен проблем.

Компетентности: творчество, ефективно общуване, работа в екип, критично мислене.

Материали: мултимедия, лаптоп, достъп до интернет, флипчарт / бяла дъска, маркери

Подготовка: Гледайте презентацията на Саймън Синеке за „Златния кръг“ (с български субтитри):
https://www.ted.com/talks/simon_sinek_how_great_leaders_inspire_action?language=bg#t-1065388

Въвеждаща дейност	
Водещи	Участници
<p>Напомня на участниците, че вече са създали няколко продукта за решаване на общностни проблеми и им казва, че сега ще се научат как да ги представят ефективно пред публика.</p> <p>Пита участниците защо според тях е важно да представят идеите си пред публика и дали се сещат за презентации на идеи/ речи, които са ги впечатлили. Ако се сещат, да обяснят защо според тях тези презентации са били ефективни. Пита ги защо е важно да бъде ефективно представена идея за решаване на общностен проблем.</p> <p>Разделя участници на групите от предишните занятия и им дава инструкции</p> <p>Обикаля групите и фасилитира / дава</p>	<p>Споделят за презентации, които са ги впечатлили и обясняват защо. Дават предложения защо според тях е важно човек да представя идеите си ефективно пред публика (напр. за да достигне до определена аудитория, за да вдъхнови, за да убеди членове на общност, че страдат от определен проблем, за да постигне желаната цел, за да спечели съмишленици, клиенти и т.н.)</p> <p>Участниците се разделят на групи, избират си един от продуктите, които са създали по време на предишните</p>

<p>идеи / отговаря на въпроси</p> <p>След като групите са готови с презентациите, комбинират се по две, така че всяка да представи идеята си поне на още една.</p> <p>После води дискусия, в която всяка група да даде по 4-5 примера за това, което са научили: Защо идеята е важна за представящия и за общността? Как предлагат да се реши проблемът? Реалистична ли е идеята??</p>	<p>занятия (комикс, план за социално предприемачество, проектно предложение и т.н.) и в рамките на 15 минути разписват сценарий за 2-минутна презентация, която ясно и атрактивно да представя идея за решение на общностен проблем.</p> <p>Групите представят идеите си една на друга и след това участват в дискусията.</p>
--	---

Основна дейност 1

<p>Показва на участниците речта на Саймън Синек за „Златния кръг“ (с български субтитри) https://www.ted.com/talks/simon_sinek_how_great_leaders_inspire_action?language=bg#t-1065388</p> <p>Провежда кратка дискусия с участниците за видеото, извличайки техните впечатления, както и основните принципи на метода за представяне на идеи „Златния кръг“. Примерни въпроси:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Интересно ли ви беше видеото? Защо? Нещо изненада ли ви? Впечатли ли ви? Обърка ли ви? • Какво е „Златният кръг“? Как се различава от обичайните начини, по които хората представят идеите си? • Защо е ефективен „Златният кръг“? Каква е връзката с начина, по който хората вземат решения? • Можете ли да се сетите за други хора / организации, които използват „Златния кръг“ за да представят идеите си, освен Apple, Мартин Лутър Кинг и братята Райт? 	<p>Гледат видеото и участват в дискусията. Ключови точки, които трябва да бъдат изведени</p> <ul style="list-style-type: none"> • Основни принципи на „Златния кръг“: защо / как / какво -> комуникацията започва с каузата / вярванията на представящия, а не с практическите детайли. • Биология на вземането на решения: как човешкият мозък оформя вярванията и езика на човека. • Важността на привличането на хора с подобни разбирания като нашите. • Пазарът на иновациите.
--	--

<p>Сещате ли се за такива в България? А от вашия регион?</p> <p>По време на дискусиата записва на бяла дъска /флипчарт най-важното, извлечено от участниците.</p> <p>Продължителност: 30 мин.</p>	
Основна дейност 2	
<p>Моли участниците да пренапишат сценариите от началото на занятието, използвайки принципите на „Златния кръг“ (защо / как / какво)</p> <p>Обикаля групите и фасилитира / дава идеи / отговаря на въпроси</p> <p>Дава инструкции на групите за представяне.</p> <p>Накрая моли участниците индивидуално да номинират най-вдъхновяващата според тях история и да обосноват избора си.</p> <p>След това води дискусия за предизвикателствата, които групите са имали при пренаписването на сценариите и в презентирането им , както и какво се е променило в тях.</p> <p>Продължителност: 35 мин.</p>	<p>Групите пренаписват сценариите според принципите на „Златния кръг“ в рамките на 15-20 мин. Може първо да нарисуват трите кръга и да отговорят на въпросите защо / как / какво, фокусирайки се първо върху каузите, които искат да осъществят чрез идеите си, и после върху практическите детайли на решенията.</p> <p>След като групите са готови, всяка представя идеята си пред останалите, използвайки обновения сценарий. Всеки участник номинира най-вдъхновяващата история и се аргументира.</p> <p>Участват в дискусиата.</p>
Заклучителна дейност	
<p>Създава очакване за следващото занятие, в което групите ще превърнат сценариите във висококачествено медийно съдържание и ще го споделят публично чрез социалните мрежи.</p> <p>Провежда дейност за обратна връзка от участниците (Приложение 3).</p> <p>Продължителност: 5 мин.</p>	<p>Участниците дават обратна връзка за сесията.</p>

11. Създаване с цел и мобилна кинопродукция

NorSensus MEDIAFORUM
vedats@norsensus.no

Продължителност: 180 мин.

Цел: Използване професионални принципи и оборудване за създаване на висококачествени целеви медийни продукти, които представят идея за решение на общностен проблем.

Компетентности: творчество, ефективно общуване, работа в екип, критично мислене.

Материали: мултимедия, лаптоп, флипчарт / бяла дъска, маркери, мобилни устройства с достъп до интернет за всяка група

Предварителна подготовка: по 7-8 разпечатки на Приложение 12: *Композиции на кадъра* и на Приложение 13: *Критичен анализ на медийно съдържание*

Въвеждаща дейност	
Водещи	Участници
<p>Моли участниците да припомнят основните точки от предишното занятие.</p> <p>Казва на участниците, че в това занятие ще се научат как да използват процеса и оборудването на професионалисти за създаване на висококачествени медийни продукти, използвайки сценариите от миналия път.</p> <p>Използва насочващи въпроси, за да извлече от групата принципите на Създаване с Цел и допълва, ако не се сетят за всичко. Примерни въпроси:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Какво според вас означава да създаваме с цел? • Как се различава медийно съдържание с цел от медийно съдържание без цел? 	<p>Основни точки: „Златен кръг“ (защо / как / какво), подготвяне на презентации за представяне на решения на общностни проблеми.</p> <p>Участват в дискусиата и дават идеи.</p> <p>Принципи на Създаване с Цел:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Релевантно: съдържанието релевантно ли е / важно ли е за вас и за вашата аудитория? • Целево: Направено ли е, за да постигне конкретен

<ul style="list-style-type: none"> • Можете ли да дадете примери за видеа / медийни продукти, които са ви вдъхновили? Как? • Кого бихте искали да достигнете с вашето съдържание? Защо? Как бихте го постигнали? Какво трябва да знаят за вашата идея? <p>По време на дискусиата записва принципите на флипчарт или на бяла дъска, така че да се виждат добре в залата.</p> <p>Продължителност: 15 мин.</p>	<p>ефект върху аудиторията ви?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Лично: съдържанието ви изразява ли ясна гледна точка? • Екипно: работихте ли заедно, за да го създадете? • Оригинално: оригинално ли е съдържанието / стилът? • Автентично: темата и общественият проблем дефинирани ли са от младежи от региона? • Високо качество: съдържанието демонстрира ли ефективно и модерно използване на професионални технологии и методи?
Основна дейност 1	
<p>Въвежда темата за мобилна журналистика (MoJo на англ.) и казва на участниците, че сега те ще се върнат в обичайните си групи и ще създадат висококачествени видеа, работейки по процеса, който използват професионалисти. Видеата ще бъдат под формата на интервюта, в които един участник задава въпроси, а един, или повече, отговарят.</p> <p>Накратко представя следните стъпки от процеса на създаване на видео и след това фасилитира групите да преминават през всяка една от тях.</p> <p>Стъпка 1 - планиране Раздава разпечатки Приложение 12: <i>Композиции на кадъра</i> на всяка група</p> <p>Обяснява ролите в кинопродукцията, така че групите да си ги разпределят:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Оператор – заснема видеото • Техник на осветлението – планира и настройва 	<p>Разделят се на групите от предишното занятие и подготвят сценариите, които са създали, както и мобилни телефони, или по-специализирано оборудване, ако имат налично. След това преминават през всяка от стъпките на процеса на производство:</p> <p>Стъпка 1 - планиране</p> <ul style="list-style-type: none"> • Преглеждат Приложение 12: <i>Композиции на кадъра</i> • Създават сториборд на кадрите според сценария • Разпределяне на роли – може един участник да

<p>светлините, за да създаде конкретно настроение</p> <ul style="list-style-type: none"> • Звуков техник – планира и записва аудио • Технически помощник – създава резервни копия на видеото и се грижи за оборудването • Репортер – задава въпросите от интервюто <p>Стъпка 2 - продукция За тази стъпка би било добре всяка група да си намери тихо място, по възможност в отделни зали</p> <p>Обикаля групите и фасилитира / дава идеи / отговаря на въпроси</p> <p>Стъпка 3 - постпродукция Моли участниците да се върнат в залата за трета стъпка. Моли участниците да си изтеглят Kinemaster на мобилните устройства (безплатен в iOS и Google Play) и да изгледат обучителното видео за използване на приложението, след което ги приканва да го използват за да нанесат корекции и да добавят ефекти в медийните си продукти.</p> <p>Стъпка 4 – Критика и финална ревизия Раздава разпечатки на Приложение 13: <i>Критичен анализ на медийно съдържание</i> и обяснява, че тази стъпка е много важна за достигане на наистина високо качество на видеата. След това дава инструкции.</p>	<p>изпълнява повече от една роля</p> <ul style="list-style-type: none"> • Разписване на въпроси за интервюто <p>Стъпка 2 - продукция</p> <ul style="list-style-type: none"> • Разполагане на оборудване, осветление, микрофони, снимачна площадка • Тестване на оборудването и проверка на аудио • Заснемане на интервюто с мобилен телефон или с специализирано оборудване, ако е необходимо • Добавяне на графичен дизайн при желание <p>Стъпка 3 - постпродукция</p> <ul style="list-style-type: none"> • Използват Kinemaster за редакция на видеата си. • Добавят музика и ефекти при желание • Добавяне на текстове и субтитри при желание <p>Стъпка 4 – Критика и финална ревизия</p> <ul style="list-style-type: none"> • Експорт на видеото • Групите гледат видеото на мобилното устройство • Обсъждат какво се е получило и какво не, използвайки Приложение 13: <i>Критичен анализ на медийно съдържание</i> • Изготвяне на списък с финални корекции
--	--

<p>Стъпка 5 – Представяне и споделяне</p> <p>Моли групата да качи готовото видео в избрани от тях онлайн платформи</p> <p>Кани участниците да гледат медийните продукти на останалите и да дадат конструктивна критика</p> <p>Продължителност: 160 мин.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Редакция и експорт на финалната версия на видеото чрез Kinemaster <p>Стъпка 5 – Представяне и споделяне</p> <ul style="list-style-type: none"> • Качват видеото в YouTube, Facebook, TikTok, Vbox и т.н. – според предпочитанията на всяка група • Обсъждане на начини за споделяне на видеото, така че да достигне до по-голяма аудитория • Участниците дават конструктивна критика на видеата, използвайки Приложение X: <i>Критичен анализ на медийно съдържание</i>
Заклучителна дейност	
<p>Обвързва досегашната работа с принципите за Създаване с цел и със „Златния кръг“ и обяснява, че петте стъпки, през които участниците са преминали, се използват от професионалисти в областта на кинопродукцията и са ефективен начин за автентично представяне на идеи, както и за развиване на критично и творческо мислене, работа в екип и решаване на проблеми.</p> <p>Поздравява участниците за творчеството и труда и им казва, че вече са създали няколко идеи за разрешаване на проблеми, както и висококачествен медиен продукт за представянето им. Обяснява, че в следващата сесия ще се научат как да се справят с омразни коментари, насочени към тях и към съдържанието, което качват онлайн, както и как да предпазват дигиталните си идентичности.</p> <p>Провежда дейност за обратна връзка от участниците (Приложение 3).</p> <p>Продължителност: 5 мин.</p>	<p>Участниците дават обратна връзка за сесията.</p>

12. Превенция и реакция при проблеми онлайн

Фондация „Приложни изследвания и комуникации“
arc@online.bg

Продължителност: 120 мин.

Цел: Използване на основни начини за превенция и реакция при проблеми онлайн и различаване между омразни коментари и конструктивна обратна връзка

Компетентности: безопасност (онлайн), решаване на проблеми, критично мислене, работа в екип, емоционална компетентност.

Материали: мултимедия, лаптоп, флипчарт / бяла дъска, маркери, лепящи листчета

Предварителна подготовка: по 7-8 разпечатки на Приложение 14: *Настройки в социалните мрежи* и на Приложение 16: *Реакция при проблеми онлайн*

Въвеждаща дейност	
Водещи	Участници
<p>Напомня на участниците, че в миналото занятие са създали свои медийни продукти и са ги разпространили чрез социалните мрежи.</p> <p>Стартира дискусия за ролята на интернет и социалните мрежи в живота на младите хора и извлича хубавите аспекти и проблемите за тях и тяхното бъдеще. Въпроси за задълбочаване:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Идеи за това как интернет подпомага живота ни? • А връзките ни? • Защо обичаме социалните мрежи? Чата? • А сещате ли се за обратното – начини по които технологиите 	<p>Участват в дискусията и дават предложения:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Позитиви: свързване с хора, достъп до информация, изразяване на личността, създаване на съдържание. • Проблеми: онлайн тормоз, реч на омразата, непознати, изнудване, измами, дезинформация и т.н.

<p>могат да навредят на връзките ни?</p> <p>На база на дискусиата извлича общото между онлайн проблемите:</p> <p>Обяснява, че в това занятие участниците ще се научат как да използват основни начини за превенция и реакция, когато качват съдържание, или просто когато общуват с хора онлайн. За тази цел те ще разрешат няколко казуса, свързани с видеата, които са създали.</p> <p>Пита участниците каква е разликата между превенция и реакция и дали се сещат най-общо за такива начини (ако не се сетят, няма проблем, тъй като предстои да бъдат обсъдени).</p> <p>Продължителност: 15 мин.</p>	<p>Общото между онлайн проблемите е, че са свързани с хора: социални мрежи, лайкове, имидж, приятелства, връзки, вражди.</p> <p>Превенция: действия <i>преди</i> проблема; начини: силна парола, настройки на профила.</p> <p>Реакция: докладване / блокиране, споделяне с доверен възрастен, докладване на www.safenet.bg, и т.н.</p>
Основна дейност 1	
<p>Започва с основните начини за превенция -> до доста от проблемите онлайн дори не би се стигнало, ако хората предприемаха следните елементарни мерки:</p> <p>Първата от тях е създаване на силна парола. Отваря сайта howsecureismypassword.net, който анализира за колко време би била разбита една парола от хакери и демонстрира с няколко лесни пароли (напр. 123456, 00000 и т.н.)</p> <p>Разделя участниците на групите от предишните занятия и раздава лепящи листчета, на които те трябва да напишат възможно най-трудната за разбиване парола в рамките на не повече от 10 символа.</p> <p>След като са готови, проверява коя от паролите е най-трудна за разбиване в сайта, след което извежда от участниците признаци на силна парола.</p> <p>Записва признаците на бяла дъска / флипчарт.</p>	<p>Създават силни пароли в групите в рамките на 5-6 мин.</p> <p>Елементи на силна парола:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Малки и големи букви • Цифри • Специални знаци • Дължина <p>Припомнят си паролите, ако</p>

<p>Пита участниците дали могат да си спомнят паролите, които току що са измислили, и им показва хитър начин как това може да стане, без да трябва да си я запишат на лист, което е рисковано -> използване на припев от любима песен / стих / фраза и заместване на някои от буквите със специални знаци и цифри (напр. а=@, о=0, з=3, ч=4, ш=6 и т.н.).</p> <p>Обяснява, че силната парола е само първата стъпка от добра превенция, но трябва и внимателна редакция на настройките в социалните мрежи.</p> <p>Казва на групите да си представят, че видеата им са станали вирални в интернет и че са решили един от тях да използва своите профили във Фейсбук и Инстаграм, за да ги разпространи още по-бързо. Той обаче се сблъсква с поредица странни проблеми заради многото нови фенове...</p> <p>Раздава разпечатки на Приложение 14: <i>Настройки в социалните мрежи</i> и казва на участниците да следват инструкциите, така че да помогнат на своя приятел.</p> <p>След като групите приключат работа, дава им думата, така че една по една да дадат отговорите на казусите (група 1 – казус 1, група 2 казус 2, и т.н.). Приложение 15 съдържа верните отговори.</p> <p>Провежда кратка дискусия за това дали са имали подобни казуси, дали използват тези настройки, дали нещо ги е изненадало и т.н.</p> <p>Продължителност: 50 мин.</p>	<p>могат, и дават идеи как биха могли да ги запомнят по-лесно.</p> <p>Решават казусите от приложението в групите в рамките на 10 мин.</p> <p>Отговарят на въпросите и участват в дискусията.</p>
Основна дейност 2	
<p>Обяснява, че колкото и добри мерки за превенция да вземем, в интернет все ще се намери нещо, или някой, който да ни развали настроението, ако му позволим, и затова трябва да се научим как да</p>	

<p>реагираме в конкретни ситуации. Казва, че това е още по-вярно, когато създаваме качествено съдържание, което стига до голяма аудитория.</p> <p>Пита ги дали вече са получили неприятни коментари под видеата си и как са реагирали.</p> <p>Обяснява, че сега ще симулират ситуация на реакция при такива коментари и раздава Приложение 16: <i>Реакция при проблеми онлайн</i> и казва на участниците да следват инструкциите за реакция на коментари.</p> <p>Дава възможност на различни групи да дадат своите реакции на различните коментари. Тук може да има различни гледни точки. Важно е да обърне внимание на следните неща, като цели да ги извлече от групата:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Някои коментари, които ни се струват неприятни, са всъщност конструктивна критика, от която можем да се учим (коментари 2 и 4). Други пък са просто изразяване на мнение (коментар 6). • Формите на тормоз, които са насочени към конкретни групи хора, на база на пол, етнос, раса, сексуалност и религия се наричат реч на омразата (коментар 5). <p>Продължителност: 45 мин.</p>	<p>Отговарят и дават обратна връзка на другите участници как са реагирали на неприятните коментари.</p> <p>Решават казусите от приложението в групите в рамките на 10 мин.</p> <p>Дават своите отговори и участват в дискусията, изразявайки мненията си по уважителен начин, ако има несъгласия.</p> <p>При онлайн тормоз / хейт / реч на омразата, можем да направим следното:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Да докладваме потребителя и да го блокираме в сайта. • Да споделим с доверен възрастен (родител, учител, треньор и т.н.) • Да се свържем с Центъра на безопасен интернет (чат линията на www.safenet.bg или тел. 124 123)
Заключителна дейност	
<p>Поздравява участниците за страхотната работа и обяснява, че сега са готови да реализират своите проекти, ако искат. Водещите много ще се радват, ако това се случи и остават на линия за съвети и подкрепа! Всички материали, които са създали, остават за участниците. Ако искат, могат да си направят обща Фейсбук група, където да обсъждат как</p>	<p>Участниците дават обратна връзка на сесията.</p>

<p>вървят проектите им.</p> <p>Моли участниците да си затворят очите и им припомня ключови моменти (забавни, силни емоции и т.н.) от програмата във формата на история. Добре е да се покрият всички срещи и да се навлезе в детайли, за да се събудят емоциите на участниците. После дава възможност всеки свободно да сподели каквото пожелае.</p> <p>Благодари за участието в програмата и споделя своите впечатления и чувства.</p> <p>Продължителност: 10 мин.</p>	<p>Споделят впечатления и чувства.</p>
--	--

Бонус тема: Форум театър

Геника Байчева
baycheva.genika@gmail.com

СТРАТЕГИЯ ЗА СЪЗДАВАНЕ НА ФОРУМ ТЕАТЪР ПРЕДСТАВЛЕНИЕ В РАМКИТЕ НА ЕДИН ИЛИ ДВА ДНИ (110 минути)

Цел: Участниците предлагат решения на общностни проблеми, в които има прояви на насилие, чрез форум театър представление.

Компетентности: творчество, работа в екип, разрешаване на проблеми (формулиране на проблем и анализ на решения).

Материали: флипчарт, флипчарт листа, маркери, листа А4, аула за представления (може и зала, физкултурен салон и т.н.)

Подготовка: Важно – Водещият трябва има опит с метода Форум театър, за да може да управлява ефективно процеса и груповата динамика по време на представленията.

Какво представлява Форум театърът?

Форум Театърът (ФТ) или познатият още като *Театър на потиснатите* е въведен и разработен от бразилския театрал Аугусто Боал, през 1960 г., по време на тежък авторитарен военен режим в Бразилия. Боал разработва метода, с цел да даде глас на репресираниите, да им вдъхне сила и увереност, за да се борят срещу насилието и несправедливостта в живота си.

Това, което отличава ФТ от класическия театър е, че заличава разликата между актьори и зрители. Във ФТ, публиката е “spect-actor”, съ-участник, опитността и знанията на участниците, са тези които напътстват протагониста и пренаписват сценария на представлението. Във ФТ представлението всеки може да излезе на сцената и да въздейства на сюжета, нещо повече решението за това какъв ще е изходът на драматичната ситуация е предоставено изцяло в ръцете на публиката.

Във ФТ проблемът се показва в неразрешена форма и публиката е поканена да предложи решения. Боал вярва, че всеки има личен креативен потенциал, който може да активира и че заедно общността може да впрегне своя ресурс, за да се справи с несправедливостта и насилието. ФТ работи със ситуации на потисничество и насилие от реалния живот и се стреми се да постигне позитивна промяна в конкретната ситуация, използвайки ресурса на колективната интелигентност. Решението на конкретния проблем е в пряка зависимост от съдействието на членовете на групата, от способността им да обединят различни знания, тактики и опит.

Защо Форум театър?

ФТ дава именно и тази възможност за трансформация и пренос на опита от сцената в реални житейски ситуации. Ако овластяването, осмеляването да се надигне глас досега са били проблемни преживявания, то ФТ ни показва какви бихме могли да бъдем ако се осмелим да се справим с потисничеството. Във ФТ реалността е показана не само такава, каквато е, но и такава каквато би могла да бъде. ФТ дава възможност не само за рефлексия на реалността, но и шанс за решаване на проблеми на реални житейски ситуации, помага на хората да станат „главни действащи лица в своя собствен живот“.

ФТ е метод за работа с токсични явления в обществото, като например липсата на разбиране и търпение към различните от нас, апатията в обществото и липсата на действия при наличие на насилие и несправедливост. ФТ ползва театъра като език, с който си връщаме комуникацията с тези, на които е ограничено правото на глас – младежи, преживели насилие или обект на тормоз, хора с увреждания, хора, живеещи в бедност, представители на малцинствени етнически групи и т.н.

ФТ ни дава умения за разбиране на себе си и другия. „Лечебният процес“ започва, когато се идентифицираме с някой от героите и действаме на сцената от негово име. Съпреживяването на историите във форум театъра може да бъде чудесно средство за осъзнаване преживяванията на тези, за чиито проблеми и различни парадигми дори не подозираме. Така чрез съпреживяването сме способни да интегрираме в себе си гледната точка на друг човек, за която доскоро дори не сме подозирали.

Приложение на ФТ по света и у нас

Днес ФТ се практикува в над 100 държави в целия свят. Методът се прилага и в България, и все повече специалисти биват обучени да работят с него.

ФТ е изключително подходящ метод за превенция на насилието и тормоза в училище, за адресиране на социални несправедливости и форми на насилие, там където са изчерпани конвенционалните средства за диалог поради нетърпимост, „износване“ на смислите или компрометиране на думите.

Освен Форум театър, Агусто Боал въвежда и други, родствени до него техники, като: Законодателен театър, Имидж театър (театър на образите), Невидим театър, Дъга на желанията.

Геника е сертифициран обучител с методите на психодрамата и форум театъра. Има специализации и квалификации в областта на обучението и фасилитацията на групи в международен контекст, арт терапия при деца с поведенчески проблеми, работа с деца и семейства в риск, работа с малцинствени общности.

Форум театър представление може и е най-добре да бъде създадено като дългосрочен работен процес с една обособена група, в рамките на около 10 занимания, с 3 часови сесии.

Въвеждаща дейност	
Водещи	Участници
<p>Обяснява произхода на метода Форум театър, неговото приложение в живота и мотото: „репетиция за реалността“</p> <p>Загрява участниците за драматична изява.</p> <p>В зависимост от времето, с което разполага, може да избере няколко упражнения, насочени към различни аспекти на драматичната работа: фокус / концентрация, глас, емоции, тяло, връзки и доверие в групата и др.</p> <p>Продължителност: 40 мин.</p>	<p>Примерни упражнения:</p> <p><u>Покажете чувството си:</u> Участниците формират кръг и се подреждат в него. Един по един те казват името си и изразяват как се чувстват с жест. Всички останали участници повтарят като огледало, както името, така и жеста. Упражнението цели да развие невербалното си артистично изразяване на емоции в групата. (Продължителност: 5 мин.)</p> <p><u>Не правете нищо:</u> Всеки участник е фокусиран върху 4-ти човек вдясно. Ако 4-тият участник направи нещо, той го повтаря като огледало, но само леко усилва жеста (например 15%). Задачата за цялата група е всички да стоят неподвижно и да не правят нищо, толкова дълго, колкото могат. Упражнението цели да развие връзките между участниците, като същевременно те работят върху уменията си за невербално изразяване. (Продължителност: 5 мин.)</p> <p><u>Професии:</u> Участниците се обръщат с гръб в кръга. Водещият чете на глас професия (например шофьор на автобус, студент, учител, супергерой, суперзвезда, президент и т.н.). След извикване на професия водещият брои от 5 до 1, а на 1 всички участници трябва да се обърнат и да представят тази професия с телата си. Упражнението загрява на участниците за влизане в образ. (Продължителност: 5 мин.)</p> <p><u>Гласни:</u> Участниците са подредени в две редици, застанали една срещу друга. Всеки участник произнася гласна (а, о, у, е, и). Задачата на участниците е да изговарят своята гласна много тихо, когато се доближават до другата редица и все по-високо, отдалечавайки се.</p>

	<p>Упражнението загарява дикцията и гласа на групата. (Продължителност: 5 мин.)</p> <p><u>Групови изображения:</u> Участниците са разделени в малки групи, все още стоят в кръга. Докато едната група получава задача, останалите участници са обърнали гръб на тази група, за да не могат да я виджат. Задачата се дава на лист хартия, напр. училище, екскурзия, изпит, конфликт, власт, социално включване. Групата има 5 секунди, за да изгради групово изображение на дадената задача. Водещият отброява от 5 до 1, а на 1 всички останали участници се обръщат и трябва да познаят какво е представено в изображението, зададено от първата група. Упражнението дава възможност на групата да си взаимодейства в драматична постановка и да развие връзка и доверие помежду си. (Продължителност: 10 мин.)</p>
Основна дейност 1	
<p>Водещият дава инструкции: Опитайте да се сетите за реална ситуация, която е свързана със социално изключване, агресия, насилие (или други теми, релевантни за групата, като дискриминация, конфликт, потисничество, насилие в училище и т.н.) и подгответе кратък сценарий.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Сценарият не трябва да бъде прекалено дълъг (особено ако сте ограничени с наличното време). - Пиесата трябва да представя ясна ситуация, която ще бъде разбираема за публиката, без допълнителни обяснения. - ФТ пиесата трябва да се репетира и да се фиксира сюжетна линия и диалог, тъй като актьорите ще трябва да повторят играта си няколко пъти. - Важно: Когато създават своите сцени, членовете на групата играят историята до кулминацията на проява на агресия/изключване (или подобно) и в 	<p>Групите дискутират ситуации на агресия, насилие, социално изключване, в които са били свидетели или участници. Заедно се спират на една история, която най-силно ги впечатлява и е релевантна за най-много хора от общността, по нея разработват сценарий за ФТ представлението.</p> <p>След като групата се е спряла на сюжет, започват да изграждат и репетират ФТ сцените.</p>

<p>този момент играта спира. Те не показват възможен щастлив край или спасение на жертвата.</p> <p>Продължителност: 40 мин.</p>	
Основна дейност 2	
<p>Преди да започне представлението, водещият трябва да загрее публиката, за да бъдат готови участниците да излязат на сцената и да правят интервенции. Обстановката наподобява тази на театър, включително импровизирана сцена и места за публиката (полезен съвет: уверете се, че е лесно за хората от публиката да се приближат до сцената). Публиката получава инструкции за начина на протичане на ФТ представлението: Отначало те ще видят оригиналната пиеса такава, каквато е, а след това ще има допълнително обяснение за следващите стъпки. След като се разиграе веднъж водещият пояснява на публиката правилата, по които те могат да се включат в представлението и да променят неговия ход:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Само по една смяна на сцената -Без проява на агресия на сцената -Без магически решения -Реалистични промени - Не можем да променяме агресора <p>Важно: Водещият/ Жокерът трябва да има известен опит във воденето на ФТ представление и да следи и фасилитира едновременно реакциите на публиката и тези на актьорите.</p> <p>Продължителност: 55 мин.</p>	<p>Загриващи задачи:</p> <p><u>Огледала:</u> Участниците се разделят на две групи и застават едни срещу други в две редици. Задачата им е да копират движенията, емоциите, които партньорът им срещу тях показва.</p> <p>Важно е водещият да уточни, че е по-добре да се показват по-бавни движения, като се акцентира върху жестове, мимики, изражение. Първо показва едната редица, а другата отразява, след това се сменят. Партньорът трябва да копира движението в реално време, колкото се може по-акуратно.</p> <p>Продължителност: 5 мин.</p> <p><u>1,2,3- 4,5,6:</u> Участниците се разделят на групи като броят в кръг 1,2,1,2... След това застават в две редици един срещу друг, като всеки трябва да има партньор, с когото ще общува. Водещият обяснява правилата - ще проведат кратък разговор с човека срещу тях, но в единствените думи, които ще могат да използват в този разговор ще бъдат единствено думите 123 (от едната редица) и 456 (от другата редица). Водещият задава различни чувства, ситуации, в които се срещат участниците (срещате човек, който ви е приятен; срещате човек, на когото сте ядосан; срещате човек, който е много скучен, срещате някого, т.н.)</p> <p>Продължителност: 10 мин</p> <p><u>Дирижирано пляскане:</u> Публиката създава ритъм с пляскане, под дирижирането на водещия- от много тихо, като лек пролетен дъжд, до много силно, като буря. Това упражнение подготвя и аплауз за</p>

	<p>влизане на актьорите на сцената. Продължителност: 5 мин Актьорите разиграват сцените веднъж, след което отново разиграват представлението, но този път публиката може да се намеси и да предложи промяна в поведението на някои от героите (без агресора). Участниците от публиката дискутират видяното на сцената, обсъждат какъв е основният проблем и идентифицират кои са жертвата, агресорът и техните поддръжници. След като представлението се разиграва за втори път, публиката участва активно с предложения за това как промяната на поведението на героите може да повлияе за намаляване на агресията/социалното изключване и да подкрепи най-пострадалия от ситуацията.</p>
Заключителна дейност	
<p>Водещият обобщава всички интервенции (без значение колко големи или малки са били те), които направили някаква промяна в историята, и ги записва на флипчарт. Обсъжда се начинът, по който те са се отразили на хода на събитията и главните герои. Прави се пренос към реалния живот и участниците са поканени да обсъдят с какво това представление им е помогнало да са подготвени в ситуация на несправедливост/ агресия. Провежда дейност за обратна връзка от участниците (Приложение 3).</p> <p>Продължителност: 25 мин.</p>	<p>Всеки от участниците (публика и актьори) споделя за преживяването си по време на представлението и какво би си взел от това преживяване в реалния живот.</p> <p>Участниците дават обратна връзка за сесията.</p>

Дългосрочен процес по разработване на ФТ представление

Съдържание на заниманията:

1. **Създаване на екип**- въведение, запознаване и сближаване на участниците, тимбилдинг.
Подходящи занимания: Въведение във Форум театъра, упражнения за разчупване на ледовете, запознаване и тимбилдинг на участниците.
2. **Интро в метода Форум театър и подготвителни театрални упражнения**
Подходящи занимания: Представяне на ФТ представление (видео на ФТ или представление на живо), подготвителни театрални техники и упражнения.
3. **Подготвителни театрални техники и упражнения, част 2**
Подходящи занимания: Актьорски техники, насочени към различни аспекти на драматичната работа: фокус, концентрация, работа с тялото, гласа, изразяване на емоции, т.н.
4. **Концепции за власт и потисничество**
Подходящи занимания: Театрални упражнения и дискусии, насочени към измеренията на властта и потисничеството и формите, които могат да приемат в заобикалящата ни среда.
5. **Потисничество и насилие в нашата общност**
Подходящи занимания: Имидж театър- образи на насилието. Театрални техники, които пресъздават с езика на театъра различни форми на насилие и потисничество в обществото ни.
6. **Трансфер на социален проблем във Форум театър представление**
Подходящи занимания: Дискусия на ситуации на агресия, насилие, социално изключване в обществото ни, на които сме били свидетели или участници. Избор на история, релевантна за най-много хора от общността и създаване на първи вариант на сценарий на ФТ представление.
7. **Упражнения за влизане в образ и изготвяне на ФТ представление**
Подходящи занимания: Техники за влизане в образ, репетиция на ФТ представление по изготвения сценарий.
8. **Подготовка на екипа за ФТ представление**
Подходящи занимания: Поясняване на структурата на едно ФТ представление(пояснение на контекста и как протича една ФТ сесия), подготовка на актьорите за интервенции от публиката и акцент върху възможни рискови ситуации по време на представлението
9. **Генерална репетиция**
Подходящи занимания: Разиграване на цялото ФТ представление, включително със симулиране на интервенции от публиката, които водещият задава, за да подготви актьорите.
10. **Форум театър представление**
11. Подходящи занимания: Разиграване на представлението пред широка публика

- ОП „Младежки център Пловдив“
- Пловдив, ул. „Ясна поляна“ №18
- <http://youthcentre.plovdiv.bg/bg>
- +359 888 900 676
- @YouthCentrePlovdiv

- Младежки център-Добрич
- Добрич 9300, пл. „Стария орех“ №1
- <http://ycd.bg/>
- +359 58 602 691
- @YouthCenterDobrich

- Младежки център-Враца
- Враца, ул. „Иван Андрейчин“ №2
- <https://youthcentervratsa.com/>
- +359 876 964 442
- @youth.center.vratsa

- Международен младежки център Стара Загора
- Стара Загора, бул. „Цар Симеон Велики“ 55
- <https://iyc.starazagora.bg/>
- +359 884 686023
- @InternationalYouthCenterStaraZagora

- Норсенсус Медиафорум (Norsensus Mediaforum)
- Radhusgata 20 0151 Oslo, Norway
- <https://norsensus.no>
- + 47 40575710
- @NorsensusMediaforum

- Фондация „Приложни изследвания и комуникации“
- София 1113, ул. Александър Жендов №5
- <http://arcfund.net>
- +359 2 97 33 000
- @arcfund